

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Mfv.III.10.195/2018/6.

A tanács tagjai: . Zanathy János
a tanács elnöke
. Farkas Katalin
előadó bíró
. Magyarfalvi Katalin
bíró

A felperes:

A felperes képviselője: dr. Farkas László ügyvéd

Az alperes: Budapest Főváros Kormányhivatal III. Kerületi Hivatala

Az alperes képviselője: jogtanácsos

A per tárgya: társadalombiztosítási határozat felülvizsgálata

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: felperes

Az elsőfokú bíróság határozatának száma: Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság

64.M.152/2017/20.

Rendelkező rész

A Kúria a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 64.M.152/2017/20. számú ítéletét hatályában fenntartja.

A felülvizsgálati eljárás illetékét a magyar állam viseli.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

Tényállás

- [1] Az alperes a 2013. július 3. napján kelt ... számú határozatával rokkantsági ellátást állapított meg a felperes részére 2012. január 1. napi folyósítási kezdettel 21.205 forint összegben. A felperes egészségi állapotának mértékét az alperes 54%-ban határozta meg azzal, hogy a felperes B2 minősítési csoportba tartozik.
- [2] A másodfokon eljáró társadalombiztosítási szerv a 2014. május 27. napján hozott ... számú határozatával az elsőfokú határozatot a rokkantsági ellátás összege tekintetében megváltoztatta, egyéb rendelkezéseit helybenhagyta. A társadalombiztosítási szervek határozataikat a megváltozott munkaképességű személyek ellátásairól és egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXCI. törvény (továbbiakban: Mmtv.) 1. § (2) bekezdés 3. pontja, 2. § (1)-(2) bekezdése, 12. §-a, 15. § (1) bekezdése rendelkezései, valamint a

szociális biztonsági rendszerek koordinációjáról szóló 883/2004/EK és a végrehajtására kiadott 987/2009/EK rendeletet (továbbiakban: közösségi jogszabályok) alkalmazásával hozták meg.

A felperes keresete és az alperes ellenkérelme

- [3] A felperes kereseti kérelmében kérte a másodfokon eljáró társadalombiztosítási szerv határozatának hatályon kívül helyezését és új eljárásra kötelezését. A felperes a Ket. rendelkezéseinek megszegésén kívül sérelmezte, hogy az alperes a rokkantsági ellátása összegét 2009. november 1. napja helyett 2012. január 1. napjától állapította meg, kérte egészségi állapota mértékének felülvizsgálatát is.
- [4] Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte jogszabálysértés hiányában, határozataiban foglalt jogi és ténybeli indokai fenntartásával.

Az elsőfokú ítélet

- [5] A munkaügyi bíróság 22.M.2859/2014/29. számú a felperes keresetét elutasító ítéletét a Kúria az Mfv.III.10.356/2016/4. számú végzésével hatályon kívül helyezte és a bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasította.
- [6] A megismételt eljárásban a munkaügyi bíróság a felperes keresetét elutasította. A bíróság megállapította, hogy a Nemzeti Szakértői és Kutató Központ Orvosszakértői Intézete valamennyi rendelkezésre álló szakvélemény, a német orvosi dokumentumok figyelembevételével, valamint a felperes személyes vizsgálata alapján készítette el szakvéleményét, amelyben a felperes össz-szervezeti egészségkárosodását 2012. január 1. napjától 46%, egészségi állapotát 54% mértékűnek véleményezte. A szakvéleményben rögzítésre kerültek a felperes megbetegedései és azok szervrendszerenkénti értékelései. A szakértő rámutatott arra is a szakvéleményben, hogy a németországi és a magyarországi egészségi állapotot értékelő szempontok nem azonosak, továbbá magyar viszonylatban a Németországban megállapított egészségkárosodási értékek nem is mérvadóak. A kiegészítő szakvéleményben a szakértő a felperes elfogultsági kifogására reagált, megerősítette, hogy a szakvélemény elkészítésekor figyelembe vette az alapeljáráásban csatolt ... orvosszakértő szakvéleményét is, amelytől csak a szervrendszerenkénti károsodások értékeinél tért el, továbbá indokolta a német nyelvű orvosi dokumentum mikénti értékelését is. Részletesen ismertetésre került az összes Németországból származó orvosi dokumentum, az azokban feltüntetett betegségek és azok értékelése. A kiegészítő szakvélemény kitért arra is, hogy az össz-szervezeti egészségkárosodás nem a részkárosodások számtani összege, hanem a kombinációs értéktáblázat szerinti jogszabályban meghatározott számítási mód eredménye. A bíróság a felperes további kiegészítő szakvélemény beszerzésére irányuló bizonyítási

indítványát elutasította megállapítva, hogy a szakvélemény és annak kiegészítése nem hiányos, nem homályos és nem is ellentmondásos, a szakértői vélemények a bíróság által feltett valamennyi kérdésre választ adtak, az orvosszakértői vélemények között csupán a részkárok százalékos mértéke tekintetében van különbség, az összszerkezeti egészségkárosodás és az egészségi állapot meghatározása egyező. A bíróság a szakértő szakvéleményét és annak kiegészítését aggálytalannak értékelte, ítélezése alapjául elfogadta. Megállapította, hogy a közigazgatási- és a bírósági eljárás során beszerzett szakvélemények azonos álláspontra jutottak a felperes egészségkárosodása és egészségi állapota mértéke meghatározásakor, ezért további kiegészítő szakvélemény beszerzése nem volt indokolt.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [7] A felperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és a bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását kérte az igazságügyi szakértőkről szóló 2016. évi XXIX. törvény (továbbiakban: Szaktv.) 3. § (3) bekezdése, a Magyar Igazságügyi Szakértői Kamara 100/2017. (III.22.) számú határozatával elfogadott Etikai Kódex (továbbiakban: Kódex) 28. bekezdése, a Pp. 177. § (3) bekezdése, 178. § (1) bekezdése 182. § (2) és (3) bekezdései, a komplex minősítésre vonatkozó részletes szabályokról szóló 7/2012. (II.14.) NEFMI rendelet 1. számú melléklet 2. és 3. pontja, a Pp. 215. §-a és 221. §-a, valamint a 275. § (5) bekezdése bíróság általi megsértése miatt.
- [8] A felperes a tényállás ismertetését követően hivatkozott arra, hogy a bíróság a megismételt eljárás keretében a szakértő kirendelésével kapcsolatban a véleményét nem kérte ki, a szakértői intézet kirendelése ellen tiltakozott volna, mivel a korábbi eljárásban is ezen intézet, ezen belül ... szakértő adta a szakvéleményt. A felperes sérelmezte, hogy ... szakértő mind az alap, mind a megismételt eljárásban szakértőként járt el, így korábbi szakvéleményéhez „presztízs okokból is ragaszkodik”, amit alátámaszt az is, hogy más szakértői szakvéleményekkel ellentétben azt állapította meg, hogy a felperes egészségi állapotában az eltelt 10 év alatt állapotrosszabbodás nem következett be. Mindez a szakértő elfogultságát támasztja alá, így a szakvéleménye és az eljárása nem felel meg a Szaktv. és a Kódex rendelkezéseinek.
- [9] A felperes érvelése szerint a bíróság a visszamenőleges igényérvényesítés iránti kérelmét iratellenesen rögzítette. A visszamenőleges követelés és az összezszerűség körében kérelmét addig nem tudta konkretizálni, amíg az egészségi állapota mértéke nem került meghatározásra. A kereseti kérelme nem a rokkantsági ellátás összegének megállapítására irányult, ezért a bíróság a Pp. 215. §-ába ütközően olyan kérdésben foglalt állást, amelyre a kereseti kérelme nem terjedt ki.
- [10] A felperes sérelmezte, hogy a perben eljáró szakértők az összszerkezeti egészségkárosodás mértékének kiszámítási módját, számszaki

levezetését kérése ellenére nem adták meg, csupán azt hangsúlyozták, hogy az össz-egészségkárosodás nem azonos az egyes részkárosodások százalékos mértékének meghatározásának összegével. A felperes álláspontja szerint „a Kúriának elviekben állást kellene foglalni abban a kérdésben, hogy a munkaképesség-csökkenéssel kapcsolatos perekben az igazságügyi orvosszakértőnek a szakvéleményében a szakmai ismeretekkel nem rendelkező felperes számára is érthető módon kell-e meghatározni (számszerűleg kifejtteni) az össz-egészségkárosodás mértékét?”

[11] A felperes kifogásolta, hogy ... szakértőhöz több kérdést intézett, amelyet a bíróság a szakértőnek nem továbbított és ezen mulasztásának indokát sem adta. A szakvélemény kiegészítését késedelmesen kapta meg, amely lényeges eljárási szabálysértésnek minősül, az EBH 2002.790. és a BH 1988.198. számú eseti döntésekre figyelemmel. Nem vitatottan a Kúria állásfoglalása szerint, ha az igazságügyi orvosszakértői vélemények végeredményükben az össz-egészségkárosodás mértékét illetően megegyeznek, azonban az egyes részkárosodások mértékét illetően eltérnek egymástól, a szakértői véleményeket akkor is el kell fogadni. A felperes álláspontja szerint azonban esetében ez az iránymutatás nem alkalmazható, mivel az eljáró három szakértői intézet közül egyik sem vette figyelembe a németországi dokumentumokat, a bíróság nem kísérelte meg a német és a magyar, valamint az egyes magyar orvosszakértői megállapítások közötti eltérések tisztázását. A megismételt eljárásban és az alapeljárásban adott szakvélemény közötti ellentmondásokat a bíróság kérése ellenére nem oldotta fel, a szakértők együttes meghallgatására irányuló indítványának a bíróság a Pp. 182. § (3) bekezdésébe ütközően nem adott helyt. A megismételt eljárásban adott szakvélemény csupán felsorolta az egyes német orvosi leletek megállapításait, azonban azokat nem értékelte, a szakvéleményből nem lehet megállapítani, hogy a német dokumentumokból mit és milyen mértékben fogadott el a szakértő. A kiegészítő szakvélemény megállapítása, mely szerint „a vonatkozó magyar jogi szabályozás értelmében az össz-szervezeti egészségkárosodás (régebben munkaképesség-csökkenés) megállapítása csak hazai orvosi dokumentumok alapján lehetséges, külföldről származó orvosi dokumentumnak ilyen szempontból semmiféle relevanciája nincsen” megállapítás nélkülöz mindenféle jogi alapot, a 883/2004. EK rendelet 46. cikk (3) bekezdésével ellentétes, mely megállapítást a bíróság kritika nélkül elfogadta. A felperes hivatkozott arra, hogy vonatkozásában magyar kórházi leletek egyáltalán nem álltak rendelkezésre, a szakértő - ha a német leleteket nem vette figyelembe - megállapításait az összes betegségével kapcsolatban kizárólag az kb. egy óráig tartó saját és munkatársai által végzett felületes vizsgálatokra alapozta. A németországi és a magyar szakértői megállapítások összehasonlításra nem kerültek, ezért megalapozatlan a szakértő azon megállapítása, hogy a német orvosok túlértékelték a betegségeit.

[12] A felperes érvelése szerint a bíróság a megismételt eljárásban - a

Pp. 275. § (5) bekezdésébe ütközően - a Kúria végzésében foglaltak figyelmen kívül hagyásával járt el, a tényállást nem tisztázta, nem tette lehetővé, hogy a kiegészítő szakvéleményt követően a szakértőnek ismételten kérdést tegyen fel, illetőleg a feltett kérdéseket nem továbbította a szakértő felé, a szakértőt írásbeli véleményének kiegészítése vagy részletesebb kifejtése végett személyes megjelentésre nem kötelezte, ezen mulasztásainak a Pp. 221. § (1) bekezdésében foglalt kötelezettsége megsértésével indokát sem adta.

[13] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmet nem terjesztett elő.

A Kúria döntése és jogi indokai

[14] A felülvizsgálati kérelem nem megalapozott az alábbiak szerint.

[15] A szakértői vélemény tárgyilagosságát biztosítja a szakértővel szemben támasztott, így a Pp. 178. § (3) bekezdése által alkalmazandó Pp. 13. § (1) bekezdés e) pontjában rögzített kizárási ok. A bírói gyakorlat értelmében nem ok a szakértő kizárására, hogy a fél másik ügyében már szakértőként járt el és ebben az esetben a fél számára „kedvező” vagy „kedvezőtlen” szakvéleményt adott. A bíróság a Pp. 178. § (3) bekezdése és a 13. § (1) bekezdés e) pontja megsértése nélkül rendelte ki a megismételt eljárásban a Nemzeti Szakértői és Kutató Központ Orvosszakértői Intézetét, amelynek képviselőjében ... igazságügyi elmeszakértő és - a felperes rokkantsági nyugdíj megállapítása iránt 31.M.5209/2008. szám alatt folyamatban volt ügyében 2009. május 7. napján szakvéleményt adó - ... igazságügyi orvosszakértő járt el és adott szakvéleményt. Az igazságügyi orvosszakértő kizárását a felperes azon hivatkozása, hogy a szakértő a „korábbi szakvéleményéhez presztízs okokból ragaszkodik”, valamint a szakvélemény megállapítása, mely szerint a felperes „egészségi állapotában közel 10 év távlatában állapotrosszabbodás nem következett be”, mely megállapítás más szakvéleményekkel ellentétben áll nem szolgált alapul.

[16] A felperes által hivatkozott Szaktv. 3. §-a és a Kódex. rendelkezései a szakértő feladatává teszik, hogy a függetlenség és pártatlanság követelményének megtartásával, a Szaktv. és más jogszabályok rendelkezései, valamint a tevékenységére irányadó szakmai szabályok megtartásával a legjobb tudása szerint végezze szakértői tevékenységét. A peres eljárásban nem merült fel adat arra vonatkozóan, hogy ... igazságügyi szakértő a Szaktv., a Kódex vagy a a NEMFI rendelet rendelkezéseit megsértette volna. Önmagában az, hogy a felperes a szakvéleményt a felülvizsgálati kérelmében is kifejtettek szerint aggályosnak tartja, nem ok a szakértő kizárására.

[17] ... igazságügyi orvosszakértő szakvéleményében a korábbi (2009. május 7-én kelt ..., ..., a 2015. február 3-án kelt Semmelweis Egyetem Általános Orvostudományi Kar Igazságügyi és Biztosítás-orvostani Intézet részéről és ..., a 2016. január 14-én kelt

... Orvosszakértői Iroda részéről ..., ... és ...szakértők) szakvéleményeit, valamint a német nyelvű (hiteles magyar fordítású) orvosi dokumentumokat, felperes személyes nyilatkozatát, és az orvosszakértői vizsgálatokat figyelembe véve véleményezte a felperes össz-egészségkárosodását és egészségi állapotát.

- [18] A szakértő megállapította, hogy a felperes össz-szervezeti egészségkárosodása 46%, egészségi állapota 54%, felperes betegségeit rögzítette, majd azok összevont értékelése alapján meghatározta a részkárosodások százalékos értékeit azzal, hogy a szervrendszerenkénti értékelés és a kombinációs értéktáblázat alapján került megállapításra az össz-szervezeti egészségkárosodás mértéke, mely 2012. január 1-től véleményezhető. A szakértő rámutatott, hogy „a Németországban és a Magyarországon érvényes értékelési szempontok nem azonosak, de magyar viszonylatban a külföldön megállapított számszerű egészségkárosodási értékek nem is mérvadóak”. A szakértő kiegészítő szakvéleményében kifejtette azt is, hogy a felperes által hivatkozott ...-féle szakvélemény csak a részkárosodások megítélésénél tér el, a perben fellelhető többi szakvéleményben foglaltaktól az össz-szervezeti egészségkárosodás szempontjából ugyanúgy 46%-ot határoz meg. A szakértői vélemények a szakértő által adott időpontban végzett saját vizsgálatok alapján kerültek elkészítésre. A szakértő kiegészítő szakvéleményében rámutatott arra is, hogy a német nyelvű orvosi dokumentumok hivatalos fordítását figyelembe vette, a szakvéleményben azonban csak a kiemelt részeket rögzítette figyelemmel arra, hogy a dokumentumok tartalmának teljes leírása terjedelmi okokból nem volt lehetséges. Megjegyezte azt is „a vonatkozó magyar jogi szabályozás értelmében az össz-szervezeti egészségkárosodás (régbben munkaképesség-csökkenés) megállapítása csak hazai orvosi dokumentumok alapján lehetséges, külföldről származó orvosi dokumentumnak ilyen szempontból semmiféle relevanciája nincs. Tény az is, hogy valóban mások a megítélés szempontjai, ezek pedig igazolják a felperesi beadvány 3. oldal 1. bekezdés utolsó mondatának megalapozatlanságát. Az a tény, hogy magyar orvos a felperes Németországba távozása óta Magyarországon nem vizsgálta, éppen ellene szól a felperes által hivatkozott állapotromlásnak”. Végezetül a szakértő kiegészítő szakvéleményében rögzítette, hogy az össz-szervezeti egészségkárosodás megítélése nem a különböző részkárosodások egyszeri összege, hanem a jogszabályban meghatározott úgynevezett kombinációs értéktábla eredménye. A szakértő a 2018. január 24. napján kelt nyilatkozatában kiemelte, hogy minden ország a saját jogszabálya alapján és csak az alapján állapítja meg az adott személy egészségkárosodásának mértékét. Az eljáró szakértő részletesen felsorolta és figyelembe vette a németországi dokumentumokban rögzített megállapításokat, azonban azok az általános megállapítások nem értelmezhetőek. Az össz-szervezeti egészségkárosodás a jogszabályban meghatározott úgynevezett degresszív értékelés alapján kerül megállapításra, így teljesen mindegy, hogy a különböző szakértői vélemények milyen

részkárosodást tüntetnek fel, a lényeg az, hogy végkövetkeztetésében valamennyi szakértői vélemény 46%-os össz-szervezeti egészségkárosodást állapított meg. „Az a tény, hogy a laikus személy számára nem eléggé világosak az értékelés szempontjai, nem szakértői magyarázat kérdése, hanem egyszerűen jogszabályi módszer általi előírás.” A szakértő ismételten hangsúlyozta, hogy figyelembe vette és értékelte a magyar fordításban rendelkezésre bocsátott német nyelvű dokumentációkat azzal, hogy más szempontok vannak Németországban az adott személy egészségi állapotának megítéléséhez és mások Magyarországon; nem a részkárosodások egyszeri összege a lényeg, hanem az, hogy valamennyi magyarországi intézmény, aki a felperest vizsgálta és időben szakvéleményt adott, az össz-szervezeti egészségkárosodás megítélésének szempontjából teljesen azonos értékelésre jutott.

- [19] A felperes kifogásolta, hogy a bíróság a 2018. február 6. napján kelt beadványát nem továbbította az orvosszakértőnek, arra nem nyilatkoztatta meg.
- [20] A Kúria megállapította, hogy a felperes 2018. február 6. napján kelt szakvélemény ismételt kiegészítésére irányuló kérelmét tartalmazó beadványát a bíróság valóban nem küldte meg az orvosszakértőnek figyelemmel arra, hogy ez a felperesi beadvány lényegében (tartalmában), a vitatott kérdések tekintetében megegyezett a 2017. december 27. napján kelt részletesebben kifejtett beadványában foglaltakkal, mely beadványt a bíróság a szakértőnek megküldte, aki a feltett kérdésekre válaszolt. A felperes azon nyilatkozata, mely szerint a kiegészítő szakvéleményt késve kapta meg, nem értelmezhető, tekintettel arra, hogy a 2017. november 24. napján kelt kiegészítő szakvéleményt, amely a bírósághoz 2017. november 30. napján érkezett és a felperesi képviselő részére a bíróság 2017. december 8. napján postázott, a felperesi képviselő 2017. december 13. napján kézhez vette. Ehhez képest a következő tárgyalás időpontja 2018. február 13. napja volt, melynek időpontjáig a felperes a szakértő kiegészítő szakvéleményére az észrevételeit megtette.
- [21] A felperes a NEFMI rendelet 1. melléklet 2., 3. pontja megsértését arra alapította, hogy a bíróság a német orvosi leleteket figyelmen kívül hagyta, a német és magyar leletek ellentmondásait nem oldotta fel és a magyar szakértők szakvéleményei közötti ellentmondásokat sem oldotta fel.
- [22] A szociális biztonsági rendszerek koordinációjáról szóló 883/2004. EK rendeletből és a végrehajtására kiadott 987/2009. EK rendeletből megállapíthatóan a tagállami rendszerek nem egységesek a rokkantsági ellátáshoz szükséges rokkantság mértékét illetően. A rokkantsági fok megállapítása kizárólagosan a tagállamok saját hatáskörébe tartozik és így fő szabály szerint a rokkantság felülvizsgálatát is az ellátás folyósítását végző országok egészségügyi intézményei, illetve orvosai végzik. A Rendelet 46. cikk (3) bekezdése értelmében egy tagállam intézménye által az igénylő rokkantsági fokával kapcsolatban hozott határozat kötelező

más érintett tagállamok intézményei számára, feltéve, hogy e tagállamok jogszabályainak egyezését a rokkantság fokával kapcsolatos feltételek tekintetében a VII. melléklet elismeri. A VII. melléklet a Németországban megállapított rokkantsági fok elismerését Magyarország tekintetében nem írja elő, ennek megfelelően a Németországban felperes részére megállapított 90, illetőleg 100%-os egészségi állapot vagy össz-szervezeti egészségkárosodás mérték a jelen eljárásban nem volt irányadó.

[23] A felperes szervrendszerenkénti értékelése a SOTE, a ..., valamint a Nemzeti Szakértői és Kutató Központ Orvosszakértői Intézet által megállapított értékek tekintetében csupán részben mutatott eltérést az első- és másodfokú ORSZI által adott szervrendszerenkénti értékelésekhez képest. Mind a SOTE, mind szakvéleményében az audiológiai (fülészeti) részkárosodást 30%-os, a pszichés részkárosodást 15%-os, a neurológiai részkárosodást 5%-os, míg a mozgásszervi részkárosodást 5%-os mértékűnek értékelte azonosan az első,- és a másodfokú NRSZH orvosi bizottságainak szakvéleményével. A ..., ... és ... orvosszakértők szakvéleményükben a felperes audiológiai részkárosodását 16%-os, a pszichés részkárosodását 9%-os, a neurológiai részkárosodását 5%-os, míg a mozgásszervi károsodását 12%-os mértékűnek véleményezték.

[24] A Kúria a Pp. 182. § (3) bekezdése alkalmazása kapcsán korábbi határozataiban (Mfv.III.10.676/2013/3., Mfv.III.10.758/2013/6., Mfv.III.10.032/2014/12. stb.) kifejtette, hogy az egészségkárosodás valós és helyes mértékének meghatározása, illetve az egyéb kérdések orvosi szakkérdések, amelyek szakértői megválaszolást igényelnek. Rámutatott arra is, hogy a rokkantságon/egészségkárosodáson alapuló ellátások tárgyában hozott társadalombiztosítási határozatok alapjául szolgáló, az NRSZH bizottságai által adott szakvélemények/szakhatósági állásfoglalások és a társadalombiztosítási határozat felülvizsgálata iránti perben beszerzett igazságügyi orvosszakértői vélemények orvosszakmai kérdésekben kimutatható ellentmondásait amennyiben az eltérések a per eldöntésére kihatással bírnak a bíróságnak további szakértői bizonyítás elrendelésével kell feloldania (EBH 2005.1359.). A jelen ügyben a társadalombiztosítási szerv és a bíróság által lefolytatott szakértői bizonyítás eredménye - a felperes jogosultságát érintően - azonos volt, a felperes a szakvélemények megállapításait - a NEFMI rendelet 2. számú mellékletében szereplő, a szakértői értékelés során irányadó rendelkezések alapján - számos olyan kérdésben tette vitássá, amihez kellő szakértelemmel maga sem rendelkezik.

[25] A közigazgatási eljárásban és a perben eljáró szakértőknek a felperes felülvizsgálatakor fennálló egészségi állapotát kellett értékelniük, ennek során a szakértőknek - ez irányú jogszabályi rendelkezés hiányában - álláspontjukat a NEFMI rendelet értékelési rendszerén alapulóan kellett kialakítaniuk. Az NRSZH bizottságai és a perben eljáró szakértők a felperes betegségeit együttesen értékelve azonos következtetésre jutottak. A felperes a perben és a

felülvizsgálati kérelmében sem tudott rámutatni az igazságügyi szakértői vélemény olyan aggályára (hiányosságára, ellentmondásosságára), amely a további szakértői bizonyítást indokoltta tette volna. A felperes a részkárosodások eltérősege miatt alaptalanul hivatkozott a szakvélemények ellentmondásosságára.

- [26] A Kúria korábbi döntéseiben (például: Mfv.III.10.256/2010/4., Mfv.III.11.155/2010/4., Mfv.III.10.724/2012/4.) rögzítette, hogy az egészségkárosodás meghatározása nem az egyes betegségek részkárosító hatásának a betegségekhez társuló százalékoknak a matematikai összeadásával történik. A szakértők - orvosszakmai szabályok, illetve NEFMI rendelet alapján - a vizsgált személy teljes állapotához mérten, a betegségek egymásra gyakorolt hatását is értékelve, a NEFMIr. mellékletében előírt számítási módszerrel alakították ki a véleményüket, határozták meg a felperes egészségkárosodásának százalékos mértékét. A társadalombiztosítási szerv és a bíróság által lefolytatott orvosszakértői bizonyítás eredménye - a felperes jogosultságát érintően - azonos volt, a felperes a szakvélemények megállapításait - a NEFMIr. mellékleteiben szereplő, a szakértői értékelés során irányadó rendelkezések alapján - olyan kérdésben tette vitássá, amihez kellő szakértelemmel nem rendelkezik.
- [27] A Pp. 221. § (1) bekezdése szerint az ítélet indokolásával röviden elő kell adni a bíróság által megállapított tényállást, az arra vonatkozó bizonyítékok megjelölésével, hivatkozni kell azokra a jogszabályokra, amelyeken a bíróság ítélete alapszik, meg kell röviden említeni azokat a körülményeket, amelyeket a bíróság a bizonyítékok mérlegelésénél irányadónak vett, végül utalni kell azokra az okokra, amelyek miatt a bíróság valamely tényt nem talált bizonyítottnak, vagy amelyek miatt a felajánlott bizonyítást mellőzte.
- [28] A munkaügyi bíróság nem sértette meg a Pp. 221. § (1) bekezdését azzal, hogy a perben eljáró felperes megbetegedéseit szinte azonosan a felperes jogosultságot nem befolyásoló eltérésekkel értékelő szakértők szakvéleményének elfogadását a jogerős ítéletben foglaltakon túlmenően orvosszakmai érvek alapján nem indokolta. A három, a vizsgált jogosultsági feltételt illetően lényegében egybehangzó szakvélemény orvosszakmai szempontú felülvizsgálata szakmai helyességének ellenőrzése a bíróságnak nem feladata, éppen emiatt szükséges az egészségi állapoton alapuló ellátások tárgyában indult perekben a Pp. 177. § (1) bekezdése szerinti szakértői bizonyítás elrendelése. A perben eljáró szakértők véleményéből és írásbeli nyilatkozataiból megállapítható volt, hogy szakvéleményüket a felperes korábbi körelőzménye (német nyelvű hiteles magyar fordítású orvosi dokumentumok) a korábbi orvosszakértői vizsgálatok eredményei ismeretében alakították ki.
- [29] A bíróság a felperes szakvéleményekre tett észrevételeit az eljárása során figyelembe vette: az elsőként kirendelt szakértő véleményének kiegészítését a felperes felvetései, kifogásai alapján

két alkalommal is elrendelte, majd - a Pp. 183. § (3) bekezdése alkalmazásával - új szakértő kirendeléséről is gondoskodott. A felperes ezért alaptalanul hivatkozott arra, hogy a bíróság az eljárás során nem biztosította a Pp. 180. § (3) bekezdésében és a 182. § (2) bekezdésében foglalt jogait. A bíróság a szakértő tárgyaláson történő meghallgatását csak akkor köteles elrendelni, ha a szakvéleményével kapcsolatos vitás kérdés tisztázásához a szakértő személyes jelenléte elengedhetetlen. A jelen esetben ez a feltétel nem állt fenn: a felperes egyes betegségeinek értékelésével kapcsolatos kifogások alapossága (orvosi dokumentáció, leletek, stb. figyelembe vétele) a szakvélemény írásbeli kiegészítésével, illetve új szakértő kirendelésével is tisztázható volt. A szakértők tárgyaláson történő meghallgatását az sem indokolta, hogy a perben vizsgálandó tény megértéséhez különleges szakértelemmel nem rendelkező felperes orvosszakmai kérdésekben a szakértőktől eltérő véleményen volt.

- [30] A perben kirendelt szakértők a bíróság által - a felperes keresete, perbeli nyilatkozatai, észrevételei alapján megfogalmazott - kérdésekre választ adtak, az a körülmény, hogy a felperes a szakértők orvosszakmai kérdésekben kialakított álláspontját és értékelését nem fogadta el, további bizonyítás elrendelésére, újabb szakértő kirendelésére nem adott alapot. A szakértők a felperes által rendelkezésre bocsátott valamennyi orvosi dokumentáció és a felperes személyes vizsgálata ismeretében alakították ki álláspontjukat, szakvéleményeiket részletesen megindokolták, azokban olyan ellentmondás, vagy hiányosság, ami a felperesnek a további bizonyítás szükségességéről való tájékoztatását, illetve - a Pp. 182. § (3) bekezdése, 183. § (1) bekezdése alkalmazásával - új szakértő kirendelését, vagy szakértői bizottság bevonását tette volna szükségessé, nem merült fel.
- [31] A Kúria következetes gyakorlata szerint (BH 1995.193., BH 1999.44., BH 2012.179.) a Pp. 206. § (1) bekezdése megsértésére alapított felülvizsgálati kérelem csak akkor lehet eredményes, ha a jogerős ítéletben megállapított tényállás iratellenes, illetőleg a bíróság a bizonyítékokat - azok egybevetése során - nem a maguk összességében értékelte és ennél fogva a megállapított tényállás nyilvánvalóan okszerűtlen, vagyis lényeges logikai ellentmondást tartalmaz. A jogerős ítélet ilyen fogyatékoságban nem szenved. A bíróságnak az egybehangzó szakvéleményekből levont következtetése helyes. A felperes össz-szervezeti egészségkárosodását a közigazgatási eljárásban az orvosi bizottságok 46%-ban, a perben eljáró igazságügyi orvosszakértők szintén 46%-ban határozták meg. A bizottságok és a perben eljáró szakértők a részkárosodásokat figyelembe véve állapították meg, az értékelésekben számottevő, a felperes jogosultságára kihatással lévő eltérések nem voltak.
- [32] A fentiek alapján a felperes által hivatkozott lényeges eljárási szabálysértések nem voltak megállapíthatóak, ezért a Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (3) bekezdése alkalmazásával - indokolásbeli kiegészítéssel - hatályában fenntartotta.

Záró rész

- [33] Az alperesnek a felülvizsgálati eljárásban költsége nem merült fel, ezért a Kúria a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján e tárgyban mellőzte a határozathozatalt.
- [34] A Kúria a felülvizsgálati eljárás illetékéről az Mmtv. 14. §-a alapján alkalmazandó Tny. 81. §-a szerint határozott.
- [35] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet tárgyaláson bírálta el (Pp. 274. § (1) bekezdés).

, 2018. október 29.

. Zanathy János s.k. a tanács elnöke, Dr. Farkas Katalin s.k. előadó bíró, Dr. Magyarfalvi Katalin s.k. bíró

A kiadmány hiteléül:

tisztviselő